

CODETELEGRAM

Bestemd voor:	D J A K A R T A
Afkomstig van:	MINISTERIE VAN BUITENLANDSE ZAKEN
Volgnummer:	Ref. nummer: 9379

CONFIDENTIEEL

Van Luns.

Susanto bracht mij 2 dezer een bezoek en bood mij onderstaande nota d.d. 30 November j.l. aan:

"Vide bijlage vanaf "I. In de onlangs in de Tweede Kamer" tot en met punt 4 van pagina 4, eindigend met de woorden "maar tekent tevens hiertegen haar protest aan"."

Aan Susanto heb ik als eerste reactie medegedeeld:

- a) dat zonder onmiddellijk te willen ingaan op de juridische constructie neergelegd in de nota, ik reeds wenste op te merken, dat zelfs indien deze juridische constructie de juiste zou zijn, er in feite wel degelijk een overtreding van de RTC overeenkomst is geschied bij de opheffing van de deelstaten;
- b) dat ik deze stap van Indonesie betreur;
- c) dat het mij het beste leek, dat noch van Indonesische zijde noch van Nederlandse zijde ruchtbaarheid werd gegeven aan het Indonesische protest. Dit om de atmosfeer niet nog meer te bederven.

Voorts heb ik Susanto er nog op gewezen, dat indien van Nederlandse zijde protesten zouden zijn geuit op dergelijke uitingen, wij wel aan het protesteren konden blijven en heb hierbij nog gewezen op de jongste ongelukkige en anti-Nederlandse rede van de President van Indonesie.

Voorts heb ik gememoreerd de hoe langer hoe scherpere houding van officiële zijde in Indonesie over de Nieuw-Guinea kwestie en heb hierbij opgemerkt, dat wat men ook in Indonesie met betrekking tot Nieuw Guinea wenst, de feitelijke uitoefening van de soevereiniteit van Nederland over dit gebied toch niet kan worden ontkend.

Tenslotte heb ik gememoreerd hoe teleurgesteld en terecht

Ter beveiliging van code-verbindingen zijn o.a. de volgende punten van belang:—

1. Op een codetelegram mag telegrafisch niet in open taal worden geantwoord.
2. Over de inhoud van een codetelegram mag niet met verwijzing naar dat telegram per telefoon worden gesproken.
3. Dossiers, welke codetelegrammen bevatten (ook in paraphrase), dienen veilig te worden opgeborgen.
4. Kladpapier, carbonpapier en dergelijke verband houdende met codetelegrammen dienen te worden verbrand (versnipperen is niet voldoende).
5. Afschriften van paraphrassen van codetelegrammen mogen uitsluitend door de afd. Verbindingen worden vervaardigd.

Handtekening of paraaf:

Ref.nr. 9379

CODETELEGRAM

CONFIDENTIAL

teleurgesteld men in Nederland is over de tenuitvoerlegging zijdens Indonesie van de RTC accoorden, die men zelfs de kans niet heeft gegeven hun waarde te bewijzen. Tevens heb ik gezegd, dat ik persoonlijk de gewraakte passage uit de rede van de Minister President gematigd vond, niet het minst in het licht van de heftige emoties van een groot deel van het Nederlandse volk inzake de Ambon~~ez~~en kwestie.

BEYEN/LUNS 431

PHR/ETH

- Ter beveiliging van code-verbindingen zijn o.a. de volgende punten van belang:—
1. Op een codetelegram mag telegrafisch niet in open taal geantwoord worden.
 2. Over de inhoud van een codetelegram mag niet met verwijzing naar dat telegram per telefoon gesproken worden.
 3. Dossiers, welke codetelegrammen bevatten (ook in paraphrase), dienen veilig opgeborgen te worden.
 4. Klappapier, carbonpapier en dergelijke verband houdende met codetelegrammen dienen verbrand te worden (versnipperen is niet voldoende).
 5. Afschriften van paraphrasen van codetelegrammen mogen uitsluitend door de afd. Verbindingen vervaardigd worden.

Handtekening of paraaf:
B/Kw/JR/Z

Bijlage

FOTO-Bt.Z.
No. 86198

REPUBLIK INDONESIA

THE HAGUE

Ia/671.

VERTAALING.

Het Hoge Commissariaat van de Republiek Indonesia biedt het Ministerie van Buitenlandse Zaken van het Koninkrijk der Nederlanden zijn complimenten aan en heeft de eer het navolgende onder de aandacht te brengen:

I. In de onlangs in de Tweede Kamer der Staten-Generaal gehouden Algemene Beschouwingen over de Rijksbegroting 1954 werd door Z.E. Minister-President Dr. Drees o.m. de volgende verklaring afgelegd inzake de kwestie Ambon:

1. In eerste termijn:

"Over het ontstaan van de kwestie-Ambon is er geen wezenlijk verschil tussen het gevoelen, dat de heer Schouten uitsprak, en dat van de Regering. In de overeenkomsten van de R.T.C. en in de Grondwet van de Verenigde Staten van Indonesië was neergelegd, dat er zouden zijn deelstaten en dat de indeling van de Republiek der Verenigde Staten van Indonesië in deelstaten uiteindelijk zal worden bepaald door de Constituante in overeenstemming met de bepalingen van de voorlopige Constitutie van de Republiek der Verenigde Staten van Indonesië, met dien verstande, dat door de bevolking van de gebieden, die door de Regering van de Republiek der Verenigde Staten van Indonesië op aanbeveling van de Commissie der Verenigde Naties voor Indonesië of een ander orgaan van de Verenigde Naties worden aangewezen, een plebisciet onder toezicht van de Commissie der Verenigde Naties voor Indonesië of bedoeld ander orgaan zal worden gehouden over de vraag, of zij zich tot een afzonderlijke deelstaat zullen vormen".

"In het tweede lid van artikel 2 Overgangsovereenkomst en art. 189 Voorlopige Constitutie staat:

"Elke deelstaat zal in de gelegenheid worden gesteld de definitieve Constitutie te aanvaarden. In geval een deelstaat deze niet aanvaardt, zal hij de bevoegdheid hebben te onderhandelen omtrent een speciale

Aan:
het Ministerie van
Buitenlandse Zaken van
het Koninkrijk der Nederlanden,
's-GRAVENHAGE.

REPUBLIK INDONESIA

No. Ia/671.

- 2 -

"verhouding tot de Republiek der Verenigde Staten van Indonesië en het Koninkrijk der Nederlanden".

"Er is niet de minste twijfel, althans bij ons niet, over het feit, dat dat artikel niet is nageleefd en dat, vóórdat men aan al deze dingen toe was, de bestaande deelstaten onder militaire druk zijn opgeheven".

2. In tweede termijn:

"Ik heb nooit onder stoelen of banken gestoken, dat het geen geschied is, in strijd is met de R.T.C."

In deze in het openbaar afgelegde verklaring verklaart de Regering van het Koninkrijk der Nederlanden dat de Republiek Indonesia door de tot stand gekomen federatieve regeringsvorm te wijzigen in een unitaristische in feite in strijd heeft gehandeld met de ter R.T.C. overeengekomen bepalingen.

De Regering van de Republiek Indonesia moge tegenover deze verklaring van de Regering van het Koninkrijk der Nederlanden haar standpunt stellen als volgt:

- a) Krachtens artikel 1 van het Charter Souvereiniteits-overdracht geschiedde de overdracht van de souvereiniteit door Nederland ter ener zijde en de aanvaarding van de souvereiniteit door Indonesia ter ander zijde op grondslag van een door beide partijen goedgekeurde voorlopige Constitutie.
- b) Artikel 190 van deze voorlopige Constitutie biedt de mogelijkheid om haar te wijzigen, zonder enige beperking van welke aard ook, derhalve ook wijzigingen in de Landsstructuur, met name wijziging van de federatieve staatsvorm in een unitaristische staatsvorm.
- c) Artikel 190 van de voorlopige Constitutie houdt wel in bepalingen omtrent de te volgen procedure bij veranderingen in de Constitutie, met name de aanwezigheid van tweederde van het aantal leden in Senaat en Parlement, en de aanneming door tenminste tweederde der aanwezige leden, terwijl artikel 191 als vereiste stelt, plechtige afkondiging van veranderingen in de Constitutie. Aan al deze vereisten is inderdaad voldaan, zodat de wijziging van de federatieve

staatsvorm in een eenheidsstaat volkomen legaal en geheel in overeenstemming is met de ter R.T.C. overeengekomen bepalingen.

- d) Ten aanzien van de verklaring van de Regering van het Koninkrijk der Nederlanden dat "de bestaande deelstaten onder militaire druk zijn opgeheven" moge verwezen worden naar artikel 44 van de voorlopige Constitutie waarbij aan elk van de deelstaten het recht wordt toegekend zich bij een ander deelgebied aan te sluiten.
- e) Krachtens dit artikel hebben enige deelstaten zich achtereenvolgens op een volkomen legale wijze aangesloten bij de deelstaat Republiek Indonesia.
- f) Bij deze aaneensluiting is nimmer gebruik gemaakt van militaire machtsmiddelen.
- g) Het sturen van militaire eenheden naar Makassar en Ambon was volkomen gerechtvaardigd daar krachtens artikel 185 van de voorlopige Constitutie de deelstaten geen eigen strijdkrachten bezitten en uitoefening van maatregelen van militaire aard uitsluitend bij de Centrale overheid berust.
- h) Elke Regering van een geïsoleerde Staat heeft niet alleen het recht maar ook de plicht opstanden met militaire machtsmiddelen te bedwingen.

II. Uit het hierboven uiteengezette moge als conclusie worden vastgesteld:

1. De wijziging van de federatieve staatsvorm in een unitaristische is in geen enkel opzicht in strijd geweest met de ter R.T.C. overeengekomen bepalingen. Zij is integendeel in overeenstemming met de artikelen 190 en 191 van de voorlopige Constitutie der R.I.S., welke Constitutie mede door de Regering van het Koninkrijk der Nederlanden is goedgekeurd.
2. Militaire machtsmiddelen werden nimmer aangewend om de deelstaten op te heffen.
De opheffing der deelstaten geschiedde krachtens artikel 44 van de voorlopige Constitutie der R.I.S., volgens welk artikel de deelstaten zich achtereenvolgens hebben aangesloten bij de deelstaat Republiek Indonesia.
3. De opstand in de Zuid-Molukken en het sturen van militaire eenheden naar Makassar en Ambon staan in generlei verband met de tot standkoming van de eenheidsstaat. Het sturen van deze mili-

Ia/671.

- 4 -

taire eenheden is geschied ter bedwinging van een militaire opstand, welke bedwinging de plicht en de bevoegdheid is van de Centrale Overheid.

III. De Regering van de Republiek Indonesia meent op grond van bovengenoemde conclusies het volgende naar voren te moeten brengen:

1. Door de verklaring dat Indonesia in de kwestie Ambon handelingen heeft verricht in strijd met de ter R.F.O. overeengekomen bepalingen vestigt de Regering van het Koninkrijk der Nederlanden de indruk, dat Zij de opstand der R.M.S., in feite een opstand tegen het wettige gezag, rechtvaardigt.
2. Daardoor mengt de Regering van het Koninkrijk der Nederlanden zich niet alleen in de interne aangelegenheden van de Republiek Indonesia, maar handelt Zij tevens in strijd met de conventionele gebruiken tussen Souvereine Staten die vriendschapsbetrekkingen met elkaar onderhouden.
3. Door de uitdrukkelijke verklaring, dat de Regering van het Koninkrijk der Nederlanden het eens is met het standpunt van het Tweede Kamerlid Schouten, wier anti-Indonesische gevoelens algemene bekendheid hebben, plaatst de Nederlandse Regering zich officieel aan de zijde van hen die Indonesië vijandig gezind zijn.
4. De Regering van de Republiek Indonesia betreurt deze houding niet alleen ten seerste, maar tekent tevens hiertegen haar protest aan.

Het Hoge Commissariaat van de Republiek Indonesia maakt van deze gelegenheid gebruik om het Ministerie van Buitenlandse Zaken van het Koninkrijk der Nederlanden de hernieuwde verzekering van zijn bijzondere hoogachting aan te bieden.

's-Gravenhage, 30 November 1953.